

Dossier

Departament de Comunicació
i Xarxes Socials
comunicacion@ivam.es

Colabora:

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN, CULTURA
Y DEPORTE

SECRETARÍA
DE ESTADO
DE CULTURA

TENÍEM TOT AL NOSTRE FAVOR

La col·lecció de l'IVAM viatja al **Museu de Belles Arts**

15 novembre 2018 - 20 gener 2019

Museo de Bellas Artes

Comissariat: Teresa Millet i David Gimilio

El buque fantasma, Antonio Muñoz Degraín. Col. Museo de Bellas Artes

L'IVAM i el Museu de Belles Arts de València presenten l'exposició ***Teníem tot al nostre favor*** que pot visitar-se en el Museu de Belles Arts des del 15 de novembre del 2018 fins al 20 de gener de 2019. La mostra reuneix **al voltant de 100 obres de la col·lecció de tots dos museus d'artistes com ara Joaquín Sorolla, Antonio Muñoz Degraín, Francisco Ribalta, Joan Ribalta, Joan de Joanes, Salvador Abril, Pablo Picasso, Manolo Valdés, Claes Oldenburg & Coosje van Bruggen, André Derain, Julio González o Eduardo Chillida.**

L'objectiu de la mostra és **generar un diàleg entre els artistes seleccionats, posar en relació ambdues col·leccions i mostrar com les creacions dels segles XX i XXI recuperen els gèneres clàssics de la pintura a través de la natura morta, el retrat i el paisatge.**

Aquesta exposició és fruit d'una línia de treball conjunta per als pròxims anys entre el Museu de Belles arts, fundat en 1837, i l'IVAM, que naix l'any 1989, dues institucions les col·leccions de les quals cobreixen un arc cronològic que arranca en l'època ibèrica amb l'escultura *El Lleó de Bocairant* del s.IV i culminen en el s.XXI.

El IVAM y el Museo de Bellas Artes de València presentan la exposición ***Teníamos todo a nuestro favor*** que puede visitarse en el Museo de Bellas Artes desde el 15 de noviembre del 2018 hasta el 20 de enero de 2019. La muestra reúne alrededor de **100 obras de la colección de ambos museos de artistas como Joaquín Sorolla, Antonio Muñoz Degraín, Francisco Ribalta, Joan Ribalta, Joan de Joanes, Salvador Abril, Pablo Picasso, Manolo Valdés, Claes Oldenburg & Coosje van Bruggen, André Derain, Julio González o Eduardo Chillida.**

El objetivo de la muestra es **generar un diálogo entre los artistas seleccionados, poner en relación ambas colecciones y mostrar cómo las creaciones de los siglos XX y XXI recuperan los géneros clásicos de la pintura a través del bodegón, el retrato y el paisaje.**

Esta exposición es fruto de una línea de trabajo conjunta para los próximos años entre el Museo de Bellas Artes, fundado en 1837, y el IVAM, que nace en el año 1989, dos instituciones cuyas colecciones cubren un arco cronológico que arranca en la época ibérica con la escultura *El León de Bocairant* del s.IV y culminan en el s.XXI.

TENÍEM TOT AL NOSTRE FAVOR
La col·lecció de l'IVAM viatja al Museu de Belles Arts

Sin rumbo, 1940. Pedro Ferrer Calatayud. Col. Museo de Bellas Artes.

Bottle of notes, c. 1989-1990, Claes Oldenburg, Coosje van Bruggen. Col. del IVAM

TENÍEM TOT AL NOSTRE FAVOR

La mostra reuneix un total de 66 obres de 24 artistes de la Col·lecció de l'IVAM que comparteixen espai amb 36 creadors de la Col·lecció del Museu de Belles Arts evidenciant que la creació artística és producte d'un *continuum* en el qual el present s'alimenta del passat i el passat pot adquirir noves lectures com a conseqüència de la confrontació amb obres més recents.

L'exposició pren el seu nom de la cita triada pels artistes **Claes Oldenburg** (Estocolm, 1929) i **Coosje van Bruggen** (Groningen, 1942-Los Angeles, 2009) per a l'exterior de la peça ***Bottle of Notes, model, ca. 1989-1990***. Es tracta d'una cita del diari del primer viatge del Capità Cook en 1769 a l'oceà Pacífic que deia: "**Teníem al nostre favor tot el que poguérem desitjar per a observar el paisatge complet del planeta Venus des de l'òrbita del sol**".

Aquesta escultura ***Bottle of Notes*** amb la qual s'inicia l'exposició, és una metàfora del viatge que la Col·lecció de l'IVAM fa des del carrer Guillem de Castro fins a Sant Pío V i constitueix el fil conductor de l'exposició.

TENÍAMOS TODO A NUESTRO FAVOR

La muestra reúne un total de 66 obras de 24 artistas de la Colección del IVAM que comparten espacio con 36 creadores de la Colección del Museo de Bellas Artes evidenciando que la creación artística es producto de un *continuum* en el que el presente se alimenta del pasado y el pasado puede adquirir nuevas lecturas como consecuencia de la confrontación con obras más recientes.

La exposición toma su nombre de la cita escogida por **Claes Oldenburg** (Estocolmo, 1929) y **Coosje van Bruggen** (Groningen, 1942-Los Ángeles, 2009) para el exterior de la pieza ***Bottle of Notes, model, ca. 1989-1990***. Se trata de una cita del diario del primer viaje del Capitán Cook en 1769 al océano Pacífico que decía: "**Teníamos a nuestro favor todo lo que pudiéramos desear para observar el paisaje completo del planeta Venus desde la órbita del sol**".

Esta escultura ***Bottle of Notes*** con la que se inicia la exposición, es una metáfora del viaje que la Colección del IVAM hace desde la calle Guillem de Castro hasta

SALA 1

La mostra comença amb l'escultura ***Bottle of Notes, model, ca. 1989-1990*** dels artistes **Claes Oldenburg & Coosje van Bruggen** que s'acompanya amb els dibuixos preparatoris que per primera vegada ixen dels magatzems de l'IVAM i que documenten el treball

San Pío V y constituye el hilo conductor de la exposición.

SALA 1

La muestra comienza con la escultura ***Bottle of Notes, model, ca. 1989-1990*** de los artistas **Claes Oldenburg & Coosje van Bruggen** que se acompaña

A la deriva en alta mar, 1887, Salvador Abril. Colección Museo de Bellas Artes

dels artistes. Aquesta escultura dialoga amb les marines d'Antonio Muñoz Degraín (València, 1840- Màlaga 1924), Pedro Ferrer Calatayud (València, 1860-1944) i Salvador Abril (València, 1862-1924), considerades un subgènere dins del paisatge. L'escola marinista valenciana va ser una de les més significatives en el territori nacional.

con los dibujos preparatorios que por primera vez salen de los almacenes del IVAM y que documentan el trabajo de los artistas. Esta escultura dialoga con las marinas de **Antonio Muñoz Degraín** (València, 1840- Málaga 1924), **Pedro Ferrer Calatayud** (València, 1860-1944) y **Salvador Abril** (València, 1862-1924), consideradas un subgénero dentro del paisaje. La escuela marinista valenciana fue una de las más significativas en el territorio nacional.

SALA 2

A continuació els plats de ceràmica daurada i de Talavera, les creus romàniques i gòtiques sacras, portapaces i crismes deixen espai a obres de **André Derain** (Cahteau, 1880-Garches, 1954), **Eduardo Chillida** (Sant Sebastià, 1924-2002), **Julio González** (Barcelona, 1876-Arcueil, 1942), **Miquel Navarro** (València, 1945,) **Claes Oldenburg** (Estocolmo, 1929), **Pablo Picasso** (Málaga, 1881-Mougins, 1973) i **Esteban Vicente** (Segòvia, 1903-Bridgehampton, NY, 2001). Una de les famoses escultures de **John Chamberlain** (Indiana, 1927-NY, 2011) creada a partir de velles carrosseries de cotxe se situa en el centre de la sala.

SALA 2

A continuación los platos de cerámica dorada y de Talavera, las cruces románicas y góticas sacras, portapaces y crismes dejan espacio a obras de **André Derain** (Cahteau, 1880-Garches, 1954), **Eduardo Chillida** (San Sebastián, 1924-2002), **Julio González** (Barcelona, 1876-Arcueil, 1942), **Miquel Navarro** (València, 1945,) **Claes Oldenburg** (Estocolmo, 1929), **Pablo Picasso** (Málaga, 1881-Mougins, 1973) y **Esteban Vicente** (Segovia, 1903-Bridgehampton, NY, 2001). Una de las famosas esculturas de **John Chamberlain** (Indiana, 1927-NY,

Retablo de San Martín, Santa Úrsula, San Antonio Abad. Gonçal Peris. Col. Museo Bellas Artes

SALA 3

A continuació, les obres d'**Ana Peters** i **Carmen Calvo** s'incorporen a l'entorn dels grans retaules del s. XV valencià en el qual l'ús del daurat reforça el sentit del sagrat. La temàtica de l'obra *Enveja*, pertanyent a la sèrie *Pecats Capitals*, d'**Ana Peters** és bàsicament medieval amb aqueixa preponderància dels pecats cabdals. Aquesta sala també inclou la peça *American Soviet Array III*, ca. 1989-1990 de **Robert Rauschenberg** que recorda a un retaule gòtic.

SALA 4

En aquesta sala dedicada al Renaixement a València en els s. XV i XVI dialoga un Salvador Eucarístic excepcional de **Joan de Joanes**, el gran pintor renaixentista espanyol, amb l'obra de **José Mª Sicília** i **Juan Navarro Baldeweg**.

En el cas de Sicília s'estableix una subtil vinculació des del punt de vista del gènere de la natura morta en crear-se una relació entre l'atuell i el calze. Per la seua part, la peça *Cércol d'Or* de **Juan Navarro Baldeweg** en diàleg amb el *Pentecostés* de **Joan de Joanes**

Avaricia. Ana Peters, 1965. Col. IVAM

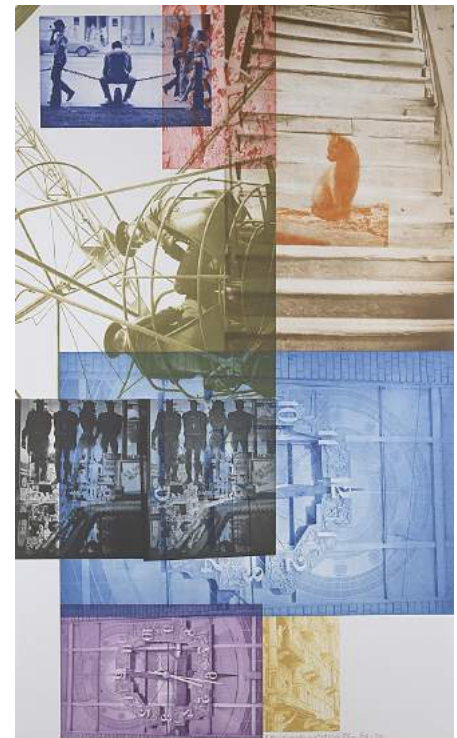
2011) creada a partir de viejas carrocerías de coche se sitúa en el centro de la sala.

SALA 3

A continuación, las obras de **Ana Peters** y **Carmen Calvo** se incorporan en el entorno de los grandes retablos del s. XV valenciano en el que el uso del dorado refuerza el sentido de lo sagrado. La temática de la obra *Envidia*, perteneciente a la serie *Pecados Capitales*, de **Ana Peters** es básicamente medieval con esa preponderancia de los pecados capitales. Esta sala también incluye la pieza *American Soviet Array III*, ca. 1989-1990 de **Robert Rauschenberg** que recuerda a un retablo gótico.

SALA 4

En esta sala dedicada al Renacimiento

Soviet American Array III, ca 1989-1990. Robert Rauschenberg. Col. IVAM

Salvador Eucarístico. Joan de Joanes. Col. Museo Bellas Artes

pretén generar un fil argumental sobre la gravetat, la llum, el cos i els processos.

SALA 5

En aquesta sala dedicada a la pintura manierista que acull obres de **Nicolás Borrás** (Cocentaina, 1530-1610), **Miguel Joan Porta** (Áger, Lleida, c.1544-c. 1620), **Vicente Requena "El Jove"** (València, 1556-C. 1607) o **Juan Sariñena** (València 1545-1619) s'instal·la l'obra *El Pamflet d'Equip Crònica* que recorda el format clàssic de les obres d'art. Concretament un tríptic, tant pel seu format extens i el seu caràcter narratiu. Veurem, doncs, com els artistes contemporanis usen, encara que reinterpretant, formats antics.

SALA 6

De la mateixa manera que el daurat dels retaules del s. XV guarda relació amb l'obra d'Ana Peters i Carmen Calvo, els paisatges de **Dieter Roth** (Hannover, 1930-Basiela, 1998) i **Gerhard Richter** (Dresden, 1932) es vinculen amb la pintura italiana i flamenca a través del detallisme de la vegetació, de les flors, dels brins d'herba. És així com els paisatges a la

Aro de oro, 1999. Juan Navarro Baldeweg. Col. IVAM

en València en els s. XV i XVI dialoga un Salvador Eucarístic excepcional de Joan de Joanes, el gran pintor renacentista espanyol, amb l'obra de José Mª Sicilia y Juan Navarro Baldeweg.

En el cas de Sicilia se estableix una sutil vinculació des del punt de vista del gènere del bodegón al creixement d'una relació entre la vasija i el càliz. Per la seva part, la peça *Aro de Oro* de Juan Navarro Baldeweg en diàleg amb el *Pentecostés* de Joan de Joanes pretén generar un fil argumental sobre la gravetat, la llum, el cos i els processos.

SALA 5

En esta sala dedicada a la pintura manierista que acoge obras de **Nicolás Borrás** (Cocentaina, 1530-1610), **Miguel Joan Porta** (Áger, Lleida, c.1544-c. 1620), **Vicente Requena "El Joven"** (València, 1556-C. 1607) o **Juan Sariñena** (València 1545-1619) se instala la obra *El Panfleto de Equipo Crónica* que recuerda el formato clásico de las obras de arte. Concretamente un tríptico, tanto por su formato extenso y su carácter narrativo. Veremos, pues, cómo los artistas contemporáneos usan, aunque reinterpretando, formatos antiguos.

SALA 6

De la misma manera que el dorado de

Triptico de los Improperios o de la Pasión, c. 1450-1516). El Bosco. Col. Museo Bellas Artes

Islas Canarias, 1970, Gerhard Richter. Colección del IVAM

llunyania de Simon de Vós dialoguen amb els paisatges contemporanis de Roth i Richter.

El caràcter políptic de l'obra *Photem Series* de **Robert Rauschenberg** encaixa ací en la concepció medieval i renaixentista del tríptic, present amb els *Improperis* de **El Bosco** i l'obra de **Vrancke van der Stockt**.

SALA 7

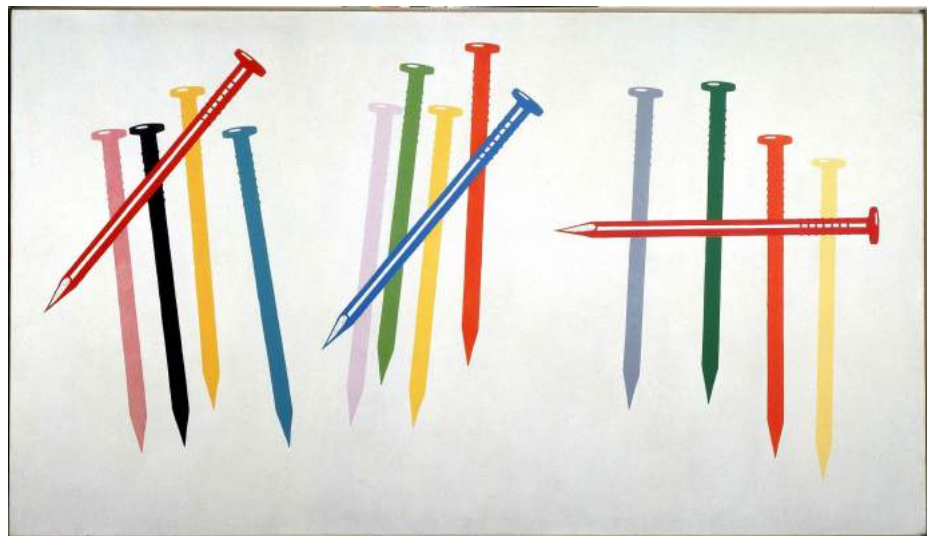
El pioner de l'art pop James Rosenquist irromp a la sala dedicada al barroc valencià en el Museu de Belles arts amb la seua obra *Nails*, 1973: uns senzills claus agrupats de cinc en cinc i pintats amb colors primaris. Una peça enquadrada en el gènere de la natura morta i que es vincula en l'exposició amb la crucifixió, en aquest cas amb *Preparativos para la crucifixión* de **Joan Ribalta** i també amb *Abrazo de San Francisco al*

los retablos del s. XV guarda relación con la obra de Ana Peters y Carmen Calvo, los paisajes de **Dieter Roth** (Hannover, 1930-Basiela, 1998) y **Gerhard Richter** (Dresde, 1932) se vinculan con la pintura italiana y flamenca a través del detallismo de la vegetación, de las flores, de las briznas de hierba. Es así como los paisajes en la lejanía de **Simon de Vos** dialogan con los paisajes contemporáneos de Roth y Richter.

El carácter políptico de la obra *Photem Series* de **Robert Rauschenberg** encaja aquí en la concepción medieval y renacentista del tríptico, presente con los *Improperios* de **El Bosco** y la obra de **Vrancke van der Stockt**.

SALA 7

El pionero del arte pop **James Rosenquist** irrumpe en la sala dedicada al barroco valenciano en el Museo de Bellas Artes con su obra *Nails*, 1973: unos

Nails, 1973, James Rosenquist. Colección del IVAM

Abrazo de San Francisco de Asís al crucificado.
Francisco Ribalta. Col. Museo Bellas Artes

crucificado de **Francisco Ribalta** en el qual s'aprecia com la punta del clau aflora de la mà de Crist. Un referent iconogràfic que transcendeix la religiositat més popular.

SALA 8

L'obra *La noche* d'Equipo Realidad (Jorge Ballester, València 1941-2014, Joan Cardells, València 1948), una obra contemporània pertanyent a la Col·lecció del Museu de Belles arts mostra una escena nocturna de la mítica Picadilly Circus londinenc amb lluminosos anuncis pintats amb colors psicodèlics. Aquesta peça dialoga amb el tenebrisme de la pintura valenciana ribaltesca, ressò del tenebrisme de Caravaggio però també de l'autòcton,

sencillos clavos agrupados de cinco en cinco y pintados con colores primarios. Una pieza encuadrada en el género del bodegón y que se vincula en la exposición con la crucifixión, en este caso con *Preparativos para la crucifixión* de **Joan Ribalta** y también con *Abrazo de San Francisco al crucificado* de **Francisco Ribalta** en el que se aprecia cómo la punta del clavo aflora de la mano de Cristo. Un referente iconográfico que trasciende la religiosidad más popular.

SALA 8

La obra *La noche* de **Equipo Realidad** (Jorge Ballester, València 1941-2014, Joan Cardells, València 1948), una obra contemporània perteneciente a la Colección del Museo de Bellas Artes muestra una escena nocturna de la

María Magdalena. Pedro Orrente. Col. Museo de Bellas Artes.

del primer naturalisme hispà de finals del s XVI i de la primera dècada del s. XVII.

Retrato del padre Jerónimo Ros. Jerónimo Jacinto de Espinosa. Col. Museo de Bellas Artes

SALA 9

Aquesta sala dedicada en exclusiva a Jerónimo Jacinto d'Espinosa (1600-1667), el pintor que després de la mort dels Ribalta es converteix en el principal artista del panorama artístic valencià, ens mostra com va ser capaç d'interpretar la sensibilitat religiosa del barroc valencià. L'austeritat, la quietud dels seus personatges i el tenebrisme ho acosten al Gos II, un homenatge de Manolo Valdés al gran mestre de la modernitat: Francisco de Goya.

SALA 10

Kopf der Judith, 1995 de **Markus Lupertz** és un dels pocs retrats d'aquesta selecció d'obres de l'IVAM en la seua visita al Museu de Belles arts. Se situa a la sala dedicada a **Joaquín Sorolla**, que reuneix vertaders referents d'aquest gènere com *Els avis dels meus fills* (1905) o *María convalescent* (1907).

mítica Picadilly Circus londinesa con luminosos anuncios pintados con colores psicodélicos. Esta pieza dialoga con el tenebrismo de la pintura valenciana ribaltésca, eco del tenebrismo de Caravaggio pero también del autóctono, del primer naturalismo hispano de finales del s XVI y de la primera década del s. XVII.

El perro II, 1985. Manolo Valdés. Col. IVAM

SALA 9

Esta sala dedicada en exclusiva a Jerónimo Jacinto de Espinosa (1600-1667), el pintor que tras la muerte de los Ribalta se convierte en el principal artista del panorama artístico valenciano, nos muestra cómo fue capaz de interpretar la sensibilidad religiosa del barroco valenciano. La austeridad, la quietud de sus personajes y el tenebrismo lo acercan al *Perro II*, un homenaje de **Manolo Valdés** al gran maestro de la modernidad: Francisco de Goya.

SALA 10

Kopf der Judith, 1995 de **Markus Lupertz** es uno de los pocos retratos de esta selección de obras del IVAM en su visita al Museo de Bellas Artes. Se ubica en la sala dedicada a **Joaquín Sorolla**, que reúne verdaderos referentes de este género como *Los abuelos de mis hijos* (1905) o *María convalesciente* (1907).

Retrato de María convalesciente, 1985. Joaquín Sorolla. Col. Museo de Bellas Artes

Kopf der Judith, 1995. Col. IVAM

SALA 11

L'exposició acaba al pati del Palau de l'Ambaixador Vic, testimoni del renaixement italià a Espanya, que acull la *Torre Prisma Piramidal* de **Miquel Navarro** (València, 1945). Envoltat de les sòlides columnes de marbre de Carrara, aquest tòtem de l'escultor valencià brolla des del centre del pati com a símbol del sagrat.

SALA 11

La exposició termina en el patio del Palacio del Embajador Vich, testimonio del renacimiento italiano en España, que acoge la *Torre Prisma Piramidal* de **Miquel Navarro** (València, 1945). Rodeado de las sólidas columnas de mármol de Carrara, este tótem del escultor valenciano brota desde el centro del patio como símbolo de lo sagrado.

Torre prisma piramidal, 2001, Miquel Navarro. Col. IVAM